

Nr 280.

Av herr **Ekerot**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 46, angående stat för veterinärhögskolan m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 46 till innevarande års riksdag angående stat för veterinärhögskolan m. m. har upptagits bland annat anslag till en särskild professur i patologisk anatomi. Då nämnda professur enligt min uppfattning bör omfatta även ämnet bakteriologi, vill jag såsom stöd för denna min uppfattning anföra följande:

Undervisningen i bakteriologi vid veterinärinstitutet har förut meddelats av professorn i patologisk anatomi och histologi, men meddelas för närvarande enligt nådiga instruktionen för statens veterinärbakteriologiska anstalt den 2 oktober 1908 av laboratorn vid nämnda anstalt.

Nu har föreståndaren för statens veterinärbakteriologiska anstalt, professor Bergman framhållit, att befarade olägenheter, såsom att laboratorns intresse skulle bli splittrat och arbetstid gå förlorad för anstalten, redan gjort sig kännbara, och då man ej kunde vänta annat än att detta skulle bli fallet i allt högre grad, ju mera anstalten utvecklade sig, har professor Bergman framlagt förslag till att undervisningsskyldigheten i bakteriologi vid veterinärinstitutet måtte överflyttas från laboratorn vid statens veterinärbakteriologiska anstalt till professorn i patologisk anatomi vid sagda institut, vilken nu enligt förslaget i nådiga propositionen skulle bli befriad från sin hittillsvarande undervisningsskyldighet i histologi. Professor Bergmans förslag har tillstyrkts av direktionen för veterinärinstitutet och enhälligt av medicinalstyrelsen, vilken senare myndighet även enligt min mening till fullo vederlagt de invändningar emot förslaget, som gjorts av veterinärinstitutets lärarekollegium och tvenne reservanter i dess direktion. Utförlig motivering för förslaget finnes i förutnämnda proposition nr 46, sid. 55—67, till vilken jag beder få hänvisa.

Förslaget i fråga har emellertid icke blivit framlagt, och har vederbörande departementschef om detsamma i propositionen yttrat följande:

»Vad angår den från veterinärbakteriologiska anstaltens sida väckta frågan om upphörande av anstaltens laboratorers undervisningsskyldighet i bakteriologi vid högskolan och denna undervisnings övertagande av professorn i patologisk anatomi, vill jag icke bestrida, att en sådan anordning i och för sig förefaller rätt tilltalande, och att den skulle för anstalten medföra fördelar. Jag anser mig dock icke, åtminstone för närvarande, kunna tillstyrka en sådan förändring, förnämligast av det skäl, att jag anser det synnerligen viktigt, att ett intimt samband råder emellan de båda institutionerna, en synpunkt som vid veterinärbakteriologiska anstaltens inrättande gjorde sig starkt gällande. Att detta samband vidmakthålles och stärkes, om undervisningsskyldighet i bakteriologi fortfarande åligger laboratorn, synes mig uppenbart. Härtill kommer, att frågan om ökande av veterinärbakteriologiska anstaltens arbetskrafter varit föremål för prövning av riksdagen, så nyligen som år 1913.»

Det har sålunda medgivits, att den föreslagna anordningen skulle för veterinärbakteriologiska anstalten medföra fördelar. Som framgår av medicinalstyrelsens yttrande sid. 67 i meranämnda nådiga proposition skulle den tillika medföra avsevärda fördelar även för veterinärinstitutet.

Beträffande den ifrågavarande undervisningen i bakteriologi ber jag först få framhålla, att den icke sker på veterinärbakteriologiska anstalten, och att anstaltens personal, instrument eller reagentier icke användas för densamma; laboratorn har att gå över just till veterinärinstitutets patologisk-anatomiska institution och där hålla sina föreläsningar och övningar, dessa senare med biträde av en amanuens från veterinärinstitutet, och till undervisningsmaterial m. m. finnes å veterinärinstitutets stat upptaget ett anslag av 1,000 kronor för dess bakteriologiska avdelning. Den del av sambandet emellan de båda institutionerna, som består uti nämnda undervisningsskyldighet, kan således icke sägas vara av någon synnerligen intim natur. — Det samband åter, vilket man vid veterinärbakteriologiska anstaltens inrättande framhöll såsom önskvärt, låg heller icke i laboratorns undervisningsskyldighet, ty denna undervisningsskyldighet hade den dåvarande direktionen för veterinärinstitutet och medicinalstyrelsen bådadera enhälligt förklarat olämplig, och lärarkollegiet förklarat denna skyldighet olämplig i dess nuvarande form, utan sambandet låg däruti, att undersökningsmaterial, som inkom till statens veterinärbakteriologiska anstalt och ej behövdes för dess egna arbeten, borde ställas till förfogande i och för undervisningen vid veterinärinstitutet, varjämte äldre

veterinärelever skulle få taga del av arbetena vid anstalten. Möjligheten för förverkligandet av dessa önskemål är emellertid alldeles oberoende av hur undervisningen i bakteriologi blir ordnad.

Departementschefens åsikt, att sambandet mellan institutionerna skulle vidmakthållas och stärkas, om undervisningsskyldigheten i bakteriologi fortfarande åligger laboratorn, kan jag följaktligen icke dela. Det synes mig tvärtom uppenbart, att nämnda undervisningsskyldighet utgör grundad anledning till slitning mellan de båda institutionerna.

Statens veterinärbakteriologiska anstalt har tagit en utveckling, som överträffar vad man väntade, när den blev beslutad. Då det gäller en sådan för hela vår boskapsskötsel betydelsefull institution, kan detta ej sägas vara annat än i hög grad tillfredsställande. Det är känt, att frågan om ökande av veterinärbakteriologiska anstaltens arbetskrafter varit föremål för prövning av innevarande års riksdag. Anstalten får en assistent från 1914 års ingång. Med den kännedom jag har om de fordringar, som isynnerhet från jordbrukarhåll ställas på denna anstalt och som göra, att den anlitas mer och mer, kan man emellertid vänta, att det ej skall dröja synnerligen länge, innan ytterligare ökning av dess arbetskrafter på nytt blir nödvändig. Om den tidpunkten genom nu föreslagna anordning kan framskjutas något år, är detta en direkt vinst för statsverket.

Tidpunkten att ordna undervisningen i bakteriologi måste också anses väl vald i samband med omregleringen av veterinärinstitutets stat. Den nuvarande innehavaren av professuren i patologisk anatomi och histologi, som förut undervisat i bakteriologi och således är kompetent att undervisa i detta ämne, torde ej hava något emot att undervisa i bakteriologi i stället för histologi, från vilket ämne han nu befrias. Han är emellertid snart pensionsmässig. Om det nu, såsom departementschefen föreslår, inrättas en professur blott för patologisk anatomi, och denna i sinom tid får en ny innehavare, låter det sig icke göra att sedan utan vidare föreskriva, att han skall meddela undervisning även i bakteriologi. Men om det nu bestämmes, att professuren skall omfatta även bakteriologi, torde det vara möjligt att finna en patologisk-anatom, som kan meddela de för veterinäreleverna nödvändiga kunskaper i bakteriologi, ty varje patologisk-anatom måste äga en på vetenskaplig forskning grundad kännedom om bakteriologi, ehuru han icke behöver vara vetenskapligt verksam inom området. Med andra ord, nu kan den föreslagna förändringen genomföras utan kostnad för statsverket men icke så längre fram.

Härtill kommer, att professorn i patologisk anatomi, vilken hittills,

såsom förut framhållits, även undervisat i histologi, sedan han befriats från sin undervisningsskyldighet i detta ämne, enligt uppgift i den kungl. propositionen kommer att erhålla endast 107 föreläsningar om året, under det att övriga professorer enligt samma källa hava 155 timmar. Då ämnet bakteriologi hittills krävt högst 30 timmar om året, skulle han, om dessa tilläggas, således få 137 timmar eller oaktat tillägget färre föreläsningstimmar om året än de övriga professorerna vid veterinärinstitutet, ett förhållande, som vid detta tillfälle ej bör lämnas obeaktat.

Med stöd av det anförda, anser jag mig hava styrkt, att undervisningsskyldigheten i bakteriologi bör överflyttas från laboratorn vid statens veterinärbakteriologiska anstalt till professorn i patologisk anatomi vid veterinärinstitutet och får sålunda hemställa,

att riksdagen ville besluta att i staten för veterinärhögskolan upptages en professor i patologisk anatomi och *bakteriologi*.

Stockholm den 10 februari 1914.

V. Ekerot.